

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΩΝ ΚΙΝΕΖΩΝ

του Κωνσταντίνου Χολέβα
Πολιτικοῦ Ἐπιστήμονος

Στό ἀξιόλογο περιοδικό ΕΥΘΥΝΗ, στό τεῦχος Ὀκτωβρίου 2001, ὁ Πρέσβυς Μάνος Μεγαλοκονόμος περιγράφει τόν διάλογο ἑνός Ἑλληνοπολιτικοῦ καί ἑνός φίλου του, πού ἔχει γνωρίσει ἀπό κοντά τήν Κίνα καί τούς Κινέζους. Τό ἐρώτημα τοῦ πολιτικοῦ εἶναι: "Πῶς τά καταφέρνουν οἱ Κινέζοι μαθητές νά εἶναι πρῶτοι σέ ὅλους τούς διεθνεῖς διαγωνισμούς Μαθηματικῶν καί Φυσικῆς καί οἱ Κινέζοι φοιτητές νά διαπρέπουν στά ἀμερικανικά Πανεπιστήμια. Ἡ ἀπάντηση πού δίδει ὁ γνώστης τῆς Κίνας εἶναι ἐντυπωσιακή καί μᾶς κάνει νά μελαγχολοῦμε γιά τήν ἑλληνική γλωσσική καί ἐκπαιδευτική πολιτική. Τό μυστικό τῶν Κινέζων εἶναι ὅτι τά μικρά παιδιά ἀφιερώνουν χρόνο, κόπο καί πνευματική προσπάθεια στίς δύο πρῶτες τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ γιά νά μάθουν τό πολύ δύσκολο κινεζικό ἀλφάβητο. Ὡς γνωστόν οἱ Κινέζοι χρησιμοποιοῦν τά ἰδογράμματα καί ἀνθίστανται σέ κάθε πρόταση γιά ἀπλούστευση τοῦ ἀλφαβήτου τους. Αὐτή ἀκριβῶς ἡ μαθησιακή προσπάθεια τῶν μικρῶν Κινέζων προπονεῖ τό μυαλό τους καί ἐτοιμάζει τόν ἐγκέφαλό τους γιά μεγάλα ἐπισημονικά ἐπιτεύγματα.

Κάτι ἀντίστοιχο διεπίστωσαν καί οἱ Ἰάπωνες. Πρίν ἀπό 15 περίπου χρόνια ἀκούσθηκαν καί ἐκεῖ ἀπόψεις ὑπέρ τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου. Ἡ Κυβέρνηση ἀντέδρασε σωστά καί σοβαρά. Ἀνέθεσε τό θέμα σέ Ἐπιτροπή Γλωσσολόγων, Παιδαγωγῶν, Οἰκονομολόγων καί ἄλλων ἐπιστημόνων καί μετὰ ἀπό δύο χρόνια μελέτης ἐκεῖνοι κατέληξαν στό συμπέρασμα: "Μήν κάνετε καμμιά ἀπλούστευση στό ἀλφάβητό μας. Μήν συζητήσετε οὔτε ὡς ἄστεϊο τήν εἰσαγωγή τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου. Διότι ἡ πνευματική προσπάθεια πού καταβάλλουν τά παιδιά μας γιά νά μάθουν τά δύσκολα ἰδογράμματα ἀποτελεῖ τήν βάση τοῦ οἰκονομικοῦ θαύματος τῆς Ἰαπωνίας"! Ἐνδιαφέροντα συμπεράσματα πού μᾶς φέρνουν μέ πίκρα στό νοῦ ἐκεῖνο τό βράδυ τοῦ 1982, λίγο μετὰ τά μεσάνυκτα, ὅταν 20 κουρασμένοι Βουλευτές τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου ἐλάμβαναν τήν ἀπόφαση νά καταργήσουν τούς τόνους καί τά πνεύματα χωρίς νά ρωτήσουν κανένα εἰδικό, χωρίς νά ἔχει συσταθεῖ καμμιά διεπιστημονική Ἐπιτροπή γιά τήν εἰς βάθος μελέτη τῶν συνεπειῶν.

Ἡ τάση γιά ἀπλούστευση τῆς γλώσσας συνδέθηκε ἀπό τό 1976 καί μέ τήν κατάργηση τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν στά Γυμνάσια. Εὐτυχῶς τό λάθος αὐτό διορθώθηκε τό 1990, ἀλλά καί σήμερα ἀκούγονται κάποιες φωνές πού χλευάζουν καί θεωροῦν ἄχρηστο μάθημα τήν διδασκαλία τῶν παλαιότερων μορφῶν τῆς ἐνιαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας. Ἐνα πνεῦμα ἄκριτου οἰκονομισμοῦ καί

τεχνοκρατίας διαπνέει τούς όπαδούς αύτῶν τῶν ριζοσπαστικῶν γλωσσικῶν άπόψεων, τήν ὠρα πού ή σύγχρονη τεχνολογία διαφεύδει τά έπιχειρήματά τους. Συγκεκριμένα θυμόμαστε ότι τό μονοτονικό ύπεστηρίχθη άπό δύο κυρίως έπιχειρήματα: α) Ότι θά διευκολύνει τά παιδιά νά όρθογραφοῦν καλύτερα. Καί β) Θά γλυτώσει τούς τυπογράφους άπό έξοδα καί χρόνο. Καί τά δύο έπιχειρήματα κατέρρευσαν. ή όρθογραφική ικανότητα τῶν μαθητῶν όχι μόνον δέν διορθώθηκε, αλλά μάλλον έπιδεινώθηκε, οί δέ τυπογράφοι , δακτυλογράφοι καί όσοι άσχολοῦνται μέ τόν έντυπο λόγο μποροῦν κάλλιστα νά πολυτονίσουν ένα κείμενο αύτομάτως μέ ειδικά προγράμματα λογισμικοῦ τῶν Ήλεκτρονικῶν Ύπολογιστῶν.

Ή μελέτη τῶν Άρχαίων Έλληνικῶν καί ή γνώση τοῦ παραδοσιακοῦ τονικοῦ συστήματος βοηθοῦν κάθε Έλληνα νά έπικοινωνεῖ καλύτερα όχι μόνο μέ τά κλασσικά κείμενα, αλλά καί μέ τά θεόπνευστα Πατερικά κείμενα καί τήν έκκλησιαστική μας Ύμνογραφία καθώς καί μέ μεγάλες μορφές τῆς Νεοελληνικῆς μας Λογοτεχνίας. Ή γνώση αύτή άποτελεῖ θεμέλιο τῆς έθνικῆς μας ταυτότητος σέ έποχές ύλιστικῆς καί ίσοπεδωτικῆς Παγκοσμιοποιήσεως. Άποτελεῖ, όμως, καί πανευρωπαϊκό εκπαιδευτικό καί μορφωτικό αίτημα, όπως άποδεικνύει ή πρόσφατη ανακοίνωση τοῦ Γάλλου Ύπουργοῦ Παιδείας, τοῦ Σοσιαλιστῆ Ζάκ Λάνγκ. Στίς 25 Όκτωβρίου ό Γάλλος Ύπουργός άνεκοίνωσε στό Παρίσι ότι επανέρχεται ή διδασκαλία τῶν Άρχαίων Έλληνικῶν καί τῶν Λατινικῶν στίς δύο τελευταῖες τάξεις τῶν Γαλλικῶν Γυμνασίων καί στό Λύκειο. Μιλῶντας σέ διεθνές συμπόσιο στό Πανεπιστήμιο τῆς Σορβόννης ό κ. Λάνγκ ύπεγράμμισε: "Πρέπει νά ξαναδώσουμε καί νά επαναφέρουμε τήν δυναμική τῶν φιλολογικῶν σπουδῶν (κλασσικῶν καί νεωτέρων). Πρέπει νά ξαναβροῦμε τίς μεγάλες έπιστῆμες, νά δοθοῦν στέρεες καί καθαρές βάσεις στήν διαμόρφωση τῶν νέων". Οί κλασσικές σπουδές, τόνισε ό Γάλλος Ύπουργός , δημιουργοῦν τίς προϋποθέσεις γιά τήν έπίτευξη τοῦ σκοποῦ, ό όποῖος αναλύεται στό τρίπτυχο: Έπιστροφή στά μεγάλα κείμενα, διεπιστημονική θεώρηση, ανάπτυξη κριτικοῦ πνεύματος". (ΒΗΜΑ, 26/10/2001).

Ό Κύπριος διανοητής Σάββας Ίακωβίδης σχολιάζει σχετικά στήν έφημερίδα ΣΗΜΕΡΙΝΗ τῆς Λευκωσίας ((2/11/2001):"Ή έξαγγελία τοῦ Ζάκ Λάνγκ έπιβεβαιώνει ότι αναθερμαίνεται τό ένδιαφέρον γιά τήν διδασκαλία τῶν Άρχαίων έλληνικῶν στήν δευτεροβάθμια Έκπαίδευση τῶν χωρῶν τῆς Εύρωπαϊκῆς Ένωσης. Ένῶ στήν Κύπρο καί στόν εϋρύτερο Έλληνισμό ή διδασκαλία καί ή άναγνώριση τῆς άξίας τῶν κλασσικῶν σπουδῶν λοιδωρεῖται, γελοιοποιεῖται καί μειώνεται στά μάτια τῶν Έλληνόπουλων, ως τάχα "νεκρή γλῶσσα, πού δέν χρησιμεύει σέ τίποτε", στίς χῶρες τῆς Ε.Ε. άναγνωρίζεται ξανά ή καθαρότητα καί ή γλωσσική τους άξία γιά τήν στέρεη καί όρθή

διαπαιδαγώγηση τῶν νέων. Ἔτσι μαθαίνουμε μέ περηφάνια ἀλλά καί μέ πίκρα ὅτι αὐτή τήν στιγμή τά Ἀρχαῖα Ἑλληνικά καί ἡ Ἑλληνική: διδάσκονται ὑποχρεωτικά στό Γυμνάσια θεωρητικῆς κατεύθυνσης στήν Ὁλλανδία, στό Λουξεμβούργο καί στήν Πορτογαλία. Διδάσκονται ὡς μαθήματα ἐπιλογῆς στήν Δανία, στήν Γερμανία, στήν Ἰρλανδία καί στήν Ἰταλία. Σέ ὀρισμένες ἄλλες χῶρες, ὅπως ἡ Φινλανδία, ἡ Σουηδία καί ἡ Νορβηγία διδάσκονται σέ ἐπιλεγμένα σχολεῖα.....Στήν Γαλλία ὅσοι μαθητές ἐπιλέγουν τά Ἀρχαῖα Ἑλληνικά ἢ τήν λατινική θά ἀνταμείβονται μέ ἐνισχυμένη βαθμολογία, ἡ ὁποία θά μετῶ γιά τήν προαγωγή τους..."

Οἱ ἐξελίξεις αὐτές στό εὐρωπαϊκό ἐκπαιδευτικό τοπίο διακινῶν τόν σπουδαῖο Ἑλληνα φιλόσοφο τοῦ 20οῦ αἰῶνος, τόν Ἰωάννη Θεοδωρακόπουλο, ὁ ὁποῖος ἔγραφε τό 1972 στό βιβλίο του "Τό 21 καί ὁ Νέος Ἑλληνισμός" τά ἑξῆς: "Ἡ μηχανή ἀλλάζει τόν κόσμο καί τό χειρότερο εἶναι ὅτι ἀλλάζει καί τό πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου -τό ἀγριεύει μάλιστα- χωρίς τήν κλασσική παιδεία. Ὁ σκοπός τῆς κλασσικῆς παιδείας εἶναι τό "γνώθι σαυτόν", ἢ ὅπως λέγει ἕνας νεώτερος λόγος "γίνε ὅτι εἶσαι", δηλαδή φθάσε στήν οὐσία σου, εὔρε τήν οὐσία σου, πού ἀποτελεῖ τόν ἀθάνατο πυρῆνα μέσα σου. Ἀντίθετα ἡ τεχνική παιδεία στρέφει ἐξ ἀρχῆς τό πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τά ἔξω καί τόν καλεῖ νά χρησιμοποιήσῃ πνεῦμα καί σῶμα γιά νά ἐξουσιάσῃ ὑλικά πράγματα καί φυσικές δυνάμεις. Ὅμως εἶναι αὐτονόητο, ὅτι ὁ ἀνθρώπος γιά νά ἐξουσιάσῃ ὅ, τι εἶναι γύρω του, δίχως νά φθάσῃ στήν ὑπεροφία καί στήν ὕβρη πρὸς τήν οὐσία τοῦ ἀνθρώπου, πρᾶγμα πού κινδυνεύει νά πάθει σήμερα, πρέπει πρῶτα νά ἐξουσιάσῃ τόν ἑαυτό του, καί τοῦτο γίνεται μόνον μέ τήν κλασσική παιδεία. **Γι' αὐτό ἡ τεχνική παιδεία χωρίς κλασσικά μαθήματα μεταβάλλει τόν ἀνθρώπο σέ ἐγκεφαλικό μηχανισμό.**"

Ἡ τεχνική παιδεία καί ἡ τεχνολογική ἐξέλιξη, προσθέτουμε ἐμεῖς, μποροῦν κάλλιστα νά ἀποβοῦν πρὸς ὄφελος τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς κοινωνίας μας ἀρκεῖ νά μὴν καθιστοῦν τόν ἀνθρώπο μονοδιάστατο ὄν. Γι' αὐτό χρειάζεται ἡ καλλιέργεια τῶν κλασσικῶν γραμμάτων, ἡ ἐπαφή μέ τήν ἀστείρευτη πηγή τῆς ἐνιαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης καί ἡ ἀποφυγή γλωσσικῶν ἀπλουστεύσεων πού ἀποκοιμίζουν τόν ἐγκέφαλο τῶν παιδιῶν. Ἀλλά ἂν ἔχουν οἱ Κινέζοι τό δικό τους μυστικό, ἔχουμε καί ἐμεῖς τό δικό μας. Τήν βαθειά Χριστιανική πίστη τοῦ λαοῦ μας καί τήν Ὁρθόδοξη Παράδοσή μας πού μᾶς διδάσκει, ἐδῶ καί δύο χιλιάδες χρόνια, νά ὑποτάσσουμε τό πρόσκαιρο στό αἰώνιο.